

2

PODJETNOST

Podjetništvo je kreativnost, igra, svoboda in predvsem ustvarjanje dodane vrednosti na trgu.

(Petra Škarja)

Katja Fras Budna,
vodja strokovnega aktiva ekonomije

Podjetnost na prelomu iz četrte v peto industrijsko revolucijo

Sodobna ekonomija 21. stoletja sovpada s četrto industrijsko revolucijo, z okoljskimi spremembami, globalizacijo, naraščanjem števila prebivalstva in s krizo demokratičnih vrednot.

Akademska ekonomija, ki se v veliki meri povezuje z matematiko, je na nek način izgubila stik z realnostjo in z dogajanjem okrog nas. Poslovanje podjetij današnjega časa naj bi bilo usmerjeno k sodobnim trendom v ekonomiji, ki podjetnike in podjetja usmerjajo k upoštevanju moralnih in etičnih vrednot. S tem bi poslovanje dobilo humanejšo noto, ki bi vodilo v boljše razmere tako za posameznika kot za celotno družbo.

Podjetja 21. stoletja zahtevajo nova znanja v e-poslovanju, saj temeljijo na projektni, mrežni in virtualni organiziranosti. Za uglasitev vseh naštetih dejavnikov mora poskrbeti dober menedžment, ki je gonilna sila uspešnosti poslovanja podjetij.

Člani aktiva ekonomije v tem šolskem letu

Tudi znanja, ki ga pridobijo naši dijaki v štiriletnem šolanju, so tesno povezana z aktualnimi dogodki, ki nas obdajajo. Seveda se pri poučevanju naslanjamo na temelje ekonomske znanosti, ki segajo do klasičnih ekonomistov 18. stoletja. Dijake skrbno pripravljamo na opravljanje poklicne in splošne mature. Naš kredito je izpitni katalog, ki ga aktualiziramo z novostmi, ki jih na gospodarskem področju ne manjka.

Pri pouku se dijaki spoznajo z osnovami ekonomije, z vitkim podjetništvom in z izdelavo poslovnega načrta. Veliko znanja pridobijo s področja poslovne matematike – lahko rečemo, da jih osnovno finančno opismenimo.

Na projektnih dnevih se dijakom predstavijo uspešni poslovneži, ki vsak po svoje razvijajo svojo zgodbo o uspehu. S tem jim omogočimo, da kritično presodijo poslovne primere iz prakse. Z osnovami resničnega delovanja podjetja se srečajo pri predmetu učno podjetje in če so pri svojih idejah podjetni in inovativni, se predstavijo na Mednarodnem sejmu učnih podjetij. Ob koncu štiriletnega šolanja lahko pri četrti izpitni enoti poklicne mature za svoje sošolce in druge dijake šole organizirajo dogodek, ki je vsebinsko povezan s kakšno izvirno podjetniško zgodbo.

Dijakom smo vsa omenjena znanja od združitve obeh šol pomagali usvajati naslednji učitelji, zapisani po abecednem vrstnem redu: Polona Arbajter Očko, mag. Metka Bombek, Viljana Brinovec, Mirijam Drešček, Manja Ferme Rajtmajer, Katja Fras Budna, Dora Glavnik, Olga Iskra, Mateja Kapitler, Jana Kitanovski, Karmen Kranjec, Barbara Kvas Ocvirk, Damjana Lovrenčič, Mateja Maček, Martina Marinšek, Irena Naraks, Oskar Selčan, Lilijana Povalej, mag. Miroslav Prinčič, Suzana Suholežnik, Milan Šušteršič, Andreja Tanšek, Katja Teršek, Petra Tomšič, Janez Turnšek in Jasmina Zeme.

Večina dijakov je po zaključku šolanja uspešnih na svojem poklicnem področju. Kamenček v mozaiku njihovega znanja prispevamo tudi učitelji. Zagotovo pa se bo naša vloga v prihodnosti spremenila, saj so skoraj vsi podatki enostavno dostopni s pritiskom na tipko svetovnega spleta.

Če sem prispevek začela s četrto industrijsko revolucijo, lahko zaključim, da je na obzorju že peta. Kaj nam bo prinesla, je vizionarsko zapisal milijonar in poslovnež Steve Ballmer. Rekel je, da je bil doslej človek tisti, ki je moral razumeti tehnologijo, odslej pa si bo tehnologija prizadevala razumeti človeka.

Mateja Kapitler,
vodja CUPS-a

Centrala učnih podjetij Slovenije (CUPS) – »Servis« za učna podjetja

CUPS je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije umestilo na Ekonomsko šolo Celje že leta 2003. Za učna podjetja simulira delovanje zunanjih institucij, ki so tudi v realnem svetu nujen sestavni del gospodarskega okolja: sodni register, finančna uprava, banka, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, gospodarska zbornica itd.

CUPS ne nudi storitev samo učnim podjetjem, ampak na seminarjih kontinuirano izobražuje mentorje v skladu z novostmi na področju izobraževanja, zakonodaje, sodobnih metod dela v učnih podjetjih, medsebojnem prenašanju izkušenj, pridobljenih tako doma kot v tujini, vključevanjem strokovnjakov iz realnega gospodarskega sveta, vse ob maksimalnem upoštevanju želja in potreb učiteljev.

Ena pomembnejših nalog CUPS-a je nudenje pomoči učnim podjetjem pri vključevanju v mednarodno poslovno okolje. Temeljni okvir nudi organizacija EUROPEN-PEN INTERNATIONAL, katere polnopravna članica je tudi CUPS, ki je že zdavnaj presegla evropski okvir, saj so poleg večine evropskih držav aktivne članice še ZDA, Kanada, Brazilija, Avstralija, Rusija, Argentina in Kitajska.

Člani CUPS

Pomembno je, da takšen koncept poučevanja in povezovanja preko CUPS podpirajo tudi delodajalci, saj lahko na ta način zaposlijo že usposobljene mlade. Zavedajo se, da vsako podjetje potrebuje zagnane in radovedne mlade ljudi. Ravno učna podjetja in različni dogodki, ki jih organizira CUPS, dajejo mladim priložnost, da svoje znanje uporabijo in preizkusijo v praksi ter tako postanejo zanimivi za trg. CUPS torej bistveno prispeva k povečanju dojemanja realnega gospodarskega okolja dijakov, ki se izobražujejo v učnem podjetju.

Izvirne poslovne ideje na mednarodnem sejmu učnih podjetij

Mednarodni sejem učnih podjetij, ki ga vsako leto organizirata Centrala učnih podjetij Slovenije (CUPS) in Ekonomska šola Celje, je eden izmed dogodkov, ki pri mlado-stnikih krepi podjetniški duh in spodbuja izmenjavo izkušenj ter navezovanje medsebojnih stikov, ki jim koristijo tudi v življenju. Delodajalci namreč iščejo ljudi, ki imajo pred sabo jasne cilje, delovne navade in se znajo hitro prilagajati novim razmeram.

Mladi nas vedno znova razveseljujejo z inovativnimi poslovnimi idejami in skoraj profesionalnim nastopom, kar z budnim očesom spremlja strokovna štiričlanska ocenjevalna komisija, ki na koncu razglasi zmagovalca. Učna podjetja tekmujejo v kategorijah najboljša poslovna ideja in najboljši sejmski nastop. Sejem si navadno ogledajo številni obiskovalci, ki lahko s posebnimi »plačilnimi karticami« neomejeno plačujejo. Običajno razstavlja okrog 60 učnih podjetij iz domovine in tujine.

Vzporedno, nekoliko odmaknjeno od sejmskega vrveža, potekajo individualna poslovna srečanja med domačimi in tujimi učnimi podjetji. Na sejmskem radiu skrbijo za glasbo in promocijo posameznih učnih podjetij. Pevski in plesni talenti pa se izkažejo na otvoritveni prireditvi.

Da bi okrepili sodelovanje med ekonomskimi srednjimi šolami in osnovnimi šolami po Sloveniji, so se dijakom kot razstavljalci letos prvič pridružili osnovnošolski podjetniški krožki. Ti so pred tem večkrat obiskali starejše kolege v učnih podjetjih, da so jim pokazali, kako poslovati in kako se predstaviti na sejmu. S Celjskega so sodelovali mladi z OŠ Lava in I. OŠ.

Za dijake in osnovnošolce je sejem nedvomno neprecenljiva izkušnja, ki je bistveno drugačna od pouka v šolskih klopeh. Na ta način se naučijo razmišljati izven šolskih okvirjev in delati v skupini, kar je v zadnjem času ena izmed najpomembnejših veščin. Sejem torej teorijo spreminja v prakso in v tem je njegova največja vrednost. Znanje je namreč nekaj vredno šele, ko ga znamo uporabiti v resničnem življenju. To je tudi vizija nas, organizatorjev tega dogodka – Ekonomske šole Celje in Centrale učnih podjetij Slovenije.

Utrinki z Mednarodnih sejmov učnih podjetij

Suzana Suholežnik,
mentorica učnih podjetij

Milan Šušteršič,
mentor učnih podjetij

Učno podjetje – dve desetletji učenja z delom

Tradicija povezovanja teorije in prakse na ekonomskem področju je močno ukoreninjena v delovanju učnih podjetij. Prvo je bilo ustanovljeno v šolskem letu 1999/2000 na takratni Poslovno-komercialni šoli v okviru eksperimentalnega projekta. Takrat smo klasično učilnico preuredili v pisarne in pouk pričeli izvajati po principu »learning by doing«.

Delo poteka tako, da dijaki izberejo in registrirajo dejavnost, s katero se ukvarjajo celo šolsko leto. Zaposlijo se na delovnih mestih v kadrovskem oddelku, tajništvu, računovodstvu in komerciali. Simulirajo poslovanje pravega podjetja in poslovno komunicirajo z dijaki drugega učnega podjetja na šoli ali drugih šolah v Sloveniji in tujini, pri čemer so blagovne in denarne transakcije seveda le fiktivne.

Prvo podjetje se je imenovalo Hermes, d. o. o. Njegova dejavnost je bila grosistična in detajlistična prodaja telekomunikacijskih naprav in birotehnike, kot so telefoni, računalniki, tiskalniki, fotokopirni stroji in prodaja pisarniškega materiala. V prizadevanju za čim kvalitetnejše delo smo že na samem začetku pridobili sponzorja, podjetje Telekom Celje. Dijaki so tudi obiskovali poslovne prostore podjetja na Lavi v Celju, po selitvi večine služb v Ljubljano in v Maribor pa smo si lahko ogledali le njihov demo center.

V šolskem letu 2008/2009 je s prenovo učnih programov spremenil naziv predmeta učno podjetje. Preimenoval se je v predmet menedžment, ki v okviru modula poslo-

vanje podjetij dela družbo predmetu trženje. V šolskem letu 2019/2020 je na šoli 6 učnih podjetij.

Uspešno in učinkovito delo učnih podjetij pa ne bi bilo mogoče brez Centrale učnih podjetij, ki povezuje vsa učna podjetja in jim nudi strokovno podporo in servisne storitve, ki so nujno potrebne za njihovo nemoteno poslovanje. Delovati je začela na Srednji ekonomski šoli v Celju 1. septembra 2003. CUPS simulira delovanje sodnega registra učnih podjetij, bank, davčne uprave, zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pomaga pa tudi učnim podjetjem pri vključevanju v mednarodno mrežo učnih podjetij, mrežo več kot 7.000 učnih podjetij. To nam omogoča članstvo Slovenije v Europen-Pen Internationalu.

Eden najpomembnejših dogodkov, kjer se v največji možni meri pokažejo poslovne sposobnosti in znanja dijakov, je udeležba na vsakoletnem mednarodnem sejmu učnih podjetij, ki se odvija v celjski hali Golovec. Naši dijaki na sejmu dosegajo vidne rezultate že od vsega začetka. Zadnji uspehi, na katere smo ponosni, so iz 12. Mednarodnega sejma, ko je leta 2018 učno podjetje Vesele tačke, d. o. o., zasedlo 5. mesto. Na 13. Mednarodnem sejmu, leta 2019, pa je učno podjetje 365 drinks, d. o. o., zasedlo 3. mesto za izvirnost poslovne ideje. Mentorica obeh učnih podjetij je bila Manja Ferme Rajtmajer.

Levo:
UP 365 drinks, d. o. o., so se uspešno predstavili na 13. Mednarodnem sejmu UP marca 2019 v Celju.

Desno:
Tudi UP Okusi, d. o. o., niso zaostajali.

In kako dijaki sprejemajo učna podjetja? Najbolje, da prisluhnemo besedam letošnje generacije.

Zaposlena v učnem podjetju Galaksija lepote, d. o. o.: »Učno podjetje je odlična priložnost spoznavanja delovanja podjetja v praksi, je praktična poglobitev teoretskih strokovnih znanj iz preostalih predmetov ter poučna popestritev rednega pouka. Vsak teden z veseljem prihajamo v učilnico 402, prostor našega podjetja, kjer nas vedno znova čakajo novi poslovni izzivi – od oblikovanja in delovanja lastnega podjetja, do sprejemanja in oblikovanja ponudb, povpraševanj, urejanja računov. Delo v učnem podjetju je odgovorno, zanimivo, zabavno, timsko in drugačno.«

Zaposlen v podjetju Okusi, d. o. o.: »Danes je dan, ko imamo na predmetniku učno podjetje. Sedim za računalnikom, odpisujem na vso prejeto pošto, izstavljam račune in pošiljam ponudbe. Zaprem oči in razmišljam, zakaj vse to ... Čez deset let ali morda še malo prej bom sedel v pisarni nekega podjetja in resnično cenil vse te ure pouka v tem učnem podjetju. Ali naj namesto pouk rečem priprava na življenje?«

Manja Ferme Rajtmajer,
mentorica 4. izpitne enote
na poklicni maturi

Podjetništvo, motor gospodarskega razvoja

Podjetništvo je osnovna filozofija in stil ekonomskega razvoja ter proces, ki določa rast posameznikov in držav. Povečuje konkurenco in omogoča stalno izboljšanje najrazličnejših dobrin, storitev in procesov, s čimer se večja blaginja prebivalstva. Pospešuje tehnološki napredek in ustvarja nova delovna mesta. Podjetniki kot nosilci podjetništva so tako zelo pomemben dejavnik gospodarske rasti in razvoja. Primeri podjetniških praks so sestavni del vsebin v procesu vzgojno-izobraževalnega dela, prav tako pa so tudi obiski podjetnikov na naši šoli in njihovo druženje z dijaki motivacijski element dijakom na njihovi nadaljnji podjetniški oziroma življenjski poti.

Ljudje v življenju vedno stopamo po novih poteh. Da ne stopamo sami, nam vedno v pomoč posije kakšen utrinek ali zvezda. V šolskem letu 2017/18 so dijaki za svojo zvezdo izbrali uspešno pisateljico, podjetnico in popotnico Petro Škarja, ki je dijake poskušala motivirati in spodbuditi, da na poti svojega življenja sledijo svojim ciljem, so vztrajni in se trudijo, saj je vsak trud poplačan in naj jih nikar ne bo strah, če se na kakšni poti izgubijo. Navsezadnje so tudi dijaki zvezde, ki lahko obsijejo svojo lastno pot in tudi poti drugih ljudi. Gostja je dijake naučila, kako se pritegne množica, kako se pridobita pozornost in interes. Predstavila jim je tudi življenje drugje, na vzhodu in zahodu ter bisere življenja pri nas v Sloveniji.

Življenje je eno samo premikanje, spremembe so naša stalnica in nas velikokrat doletijo povsem nepripravljene. Socialna omrežja, novi poklici in velika prilagodljivost podjetnikov so navdušili dijakinje, ki so v šolskem letu 2018/19 organizirale srečanje s podjetnikoma Tejo Perjet in Janijem Jugovicem. Gre za dve preprosti, zabavni in »glasni« osebi, ki svoje poklicno življenje posvečata Youtubu. Spodbujata podjetnost in ustvarjalnost. Dijakom sta predstavila svojo podjetniško pot in poudarila, da je potrebno imeti jasno zastavljen cilj in trdo delati. Mlade sta skušala motivirati, da v življenju nikoli ne smejo obupati, da se morajo iz neuspehov vedno nekaj naučiti, iz njih napredovati in postati vedno boljši.

Vsi se radi družimo z ljudmi, ki so dobre volje. Če nas znajo spraviti v smeh smo v njihovi družbi še raje. Tako prijetno, nasmejano smo se počutili tudi v družbi standup komika, Tina Vodopivca, ki so ga v šolskem letu 2018/19 k nam povabile dijakinje četrtega letnika. Vsako leto je na šoli veliko strokovnih ekskurzij. Na vsaki ekskurziji dijaki obiščejo vsaj enega podjetnika in prisluhnejo njegovi podjetniški poti.

Dejavniki ustvarjalnosti, timskega dela in komunikativnosti

Dijaki zaključnega letnika programa ekonomski tehnik in tehnik varovanja lahko pri 4. izpitni enoti na poklicni maturi organizirajo in izvedejo tudi dogodek. Načini izvedbe dogodka so različni – glasbene prireditve, božično-novoletni bazar, najrazličnejše delavnice za osnovnošolce in dijake, evakuacija v primeru nesreče, prireditve ob posebnih dogodkih, strokovne ekskurzije, športne aktivnosti, srečanja z osebami, podjetniki, ki so uspešni na najrazličnejših področjih. Ob vseh teh aktivnostih imajo dijaki možnost, da razvijajo kompetence, ki so danes ključne za uspeh na poslovnem področju, in sicer ustvarjalnost, timsko delo in komunikacijo.

Prvi dogodek z naslovom Narodnozabavna glasba in mladi sta v šolskem letu 2015/16 pod mentorstvom Manje Ferme Rajtmajer uspešno izvedla dijaka, ki sta se tudi sama ukvarjala s to zvrstjo glasbe. Razvedrili smo se ob prijetni glasbi Mladih korenjakov in pridobili veliko znanja o tej zvrsti glasbe.

V šolskem letu 2016/17 je devetnajst dijakov izvedlo kar osem dogodkov. Mentorice dogodkov so bile profesorice Manja Ferme Rajtmajer, Mojca Knez Šket, Simona Žlof, Jasmina Bornšek in mag. Helena Mešnjak.

V šolskem letu 2017/18 je osemnajst dijakov pod mentorstvom profesorice Manje Ferme Rajtmajer, mag. Helene Mešnjak, Katje Teršek, Marije Vodušek in Simone Žlof realiziralo sedem dogodkov.

V šolskem letu 2018/19 se je število dogodkov povečalo na enajst, pri izvedbi pa je sodelovalo trideset dijakov. Mentorice dijakom so bili profesorice Manja Ferme Rajtmajer, Jasmina Bornšek, Simona Žlof, Irena Naraks, Olga Iskra in mag. Helena Mešnjak.

V obdobju od šolskega leta 2015/16 do danes je devetinšestdeset dijakov zaključnih letnikov pod vodstvom devetih mentorjev organiziralo in izvedlo osemindvajset dogodkov. Odzivi dijakov so pozitivni, saj so s to obliko dela dijaki pridobili veliko novega znanja, postali so samozavestnejši in imeli priložnost sebe še bolj spoznati.